

HET LIEDJE VAN DE SMID.....
 =====

Onlangs kreeg ik de gelegenheid een "Liederenkrans" te doorbladeren. Ge weet wel dat famous liederenboekje, dat velen zich nog zullen herinneren uit hun schooljaren. Liedjes die we destijds tot vervelens toe uitgekweeld hebben.

De Kempen, Moederke alleen, Het lose Wissertje, Naar wijsd en zijd, De Blauwvoet, De trommel slaat, Vlaanderen, O.L. Vrouw van Vlaanderen, De Vlaamsse Lecuw en zo veel andere. Oh ja, niet vergeten, "Het Belgisch Volkslied", de brabantonne, maar daarvan hebben we toch nooit de echte tekst gezongen!

Hentje uit deze "Krans" is eigenlijk de aanleiding geworden tot deze bijdrage, namelijk "Het liedje van de Smid" dat destijds door de "meester" voor eeuwig en altijd in onze hersens werd gegrift. Het begint zo :

Ben smidje in zijn smisso,
 die zong de hele dag.....

en verder :

Hij zong zo blij van tokke, tokke, tok,
 Hij zong zo vrij van kloppe, kloppe, klop.....

In de tweede en derde strofe, komt er al een "meiske" en in de slotstrofe wordt het meisje zijn vrouw!

-o-o-o-o-o-o-

Dat liedje over de smid, deed me denken aan de godichten van wijlen "meester" Constant Ackx, die heel wat versen heeft gepleegd over dingen en mensen uit "zijn" vissersdorp, zoals "Wapenschild van Heist" - "Heist-aan-zee, mijn geboorteplaats" - "De Politicker" enz... enz...

Hentje schreef hij als ode aan zijn buurman in de Dwarstraat, Sissen de Smid en zijn Pharaïlde van de Gardons.

Het was trouwens in de Dwarstraat, dat het allemaal begon voor Franciscus Vlietink, vlak voor de eerste wereldoorlog. Pas een stuk later werd de smisso verlengd tot in de Pannestraat.

Het intussen bouwvallig geworden winkelhuis staat er nog in de Dwarstraat, tussen de nummers 16 en 20 en in de Pannestraat ook nog altijd de groene schuifpoort, als visuele herinnering aan de tijd dat we als schoolknaap met nieuwsgierigheid, maar tevens met een beetje medelijden, de paarden zagen beslaan.

Het was als kleuter altijd een belevens om Sissen met de hoofkrabber, het hoefmes of de hoeflang bezig te zien. En tolkens toen de nagels in de paardenhoef werden geslagen, voelde ik een rilling door me heen gaan. Oh arme dat beest! Maar 't was om best wil, heb ik later begrepen. Toen de opgebonden poot was losgemaakt en het splinternieuw hoofijzer op de vloer plotste, sloegen de vonden er uit!

"Bella" was weer goed voor de dienst.

-o-o-o-o-o-o-

De smisse van Sissen de smid moet zo iets van 40 jaar bestaan hebben. Het vuur werd pas definitief gedoofd in 1958 of da rondtrent.

De omgeving van de smisse en de winkel in de Dwarsstraat, heeft me altijd een beetje gefascineerd. Dat komt waarschijnlijk omdat ik in de Dwarsstraat ben geboren en er uit de wieg ben gegroeid en wellicht ook nog omdat al veel vroeger de familie lange noordskant aldaar geleefd heeft. Nog eer dat de smisse er was in de Pannestraat heeft "Engel" Dejonghe daar café gehouden. Er werd gebold en op de liggende wip geschoten. Ook Sissen was toen al een goed schutter. Nadien kwam er ook nog Jules Decorte (Kanstje) wonen, voor wie Sissen veel ossen heeft beslagen. Tussen harkjes, van café's gesproken. Een goeie vijftig geleden waren er lange de Pannestr. 19 herbergen en in dat kort Dwarsstraatje 5 stuks !

Engel Dejonghe verhuisde naar de Onderwijsstraat, maar kwam later in de Dwarsstraat wonen in het café van Kon Daveloose. Nog later heeft "Engel" nog een hele tijd gewoond op de hoek van de Dwarsstraat en de Garnaalstraat. Zijn herberg werd pension uitgebaat door de familie Pieter Vantorre.

In de Dwarsstraat hadden we destijds ook nog de café's van Braams (Dowaele), Miel van Cents (Ackx) en Frans Vantorre (Treyms), eens gevierd als eeuwling. Op de hoek aan de Kursaalstraat, Pietje Boels, verder de stollier van Albine Janssens en ook meester Walgrave enz., enz... Na Miel van Cents is douanier Hilderson daar komen wonen (en Marietje Huyghe) van wie we als kind altijd een beetje schrik hadden, want dat klein ventje kon toch altijd zo boos kijken van onder zijn zware wenkbrauwen!

Met de eeuwwisseling had het gemeentebestuur een bergplaats gebouwd in de Dwarsstraat, waar ook een politiewacht werd ingericht. Het "Kot" staat er nog en men spreekt nog altijd over het "Alloewiestje" en over de tijd dat Dolf Declerck de drookkers daar onderdak bezorgde! Daar stond ook nog de eerste wagen "900" van Heist. Een zwart karretje op twee wielen met een zeil er over, waarmee de lijken werden opgehaald. Een beetje griezelig als het door de straten werd geduwd, maar 't had ook zijn charme !

Wat ook "Meester" Ackx in de Dwarsstraat heeft gewoond, hebben we al gezegd.

Met Sissen de smid komt ook nog een stukje Pannestraat in herinnering, met Baerwouts (de zuster van Mabel), Mietje van de Doois (Degroote) Leitje Huyghe, Treze Karre (moeder Lolicour), de café's van Pol Beirens en Dardje Knockaert, de scheepswerf van Sissen Degroote, waar naar het schijnt in 1913 voor het laatst een schip werd gebouwd (de H. 13 van Mr. Jef) en de houthandel Bulcke, alwaar tijdens de oorlog 14/18 ook klompen werden gemaakt.

Op de hoeken aan de Kursaalstraat, het stadhuis en aan de overkant het café van de weduwe Bailly.

Dit waren, zo maar, enkele losse herinneringen die we opgetekend hebben rondom de smisse van Sissen de smid. Wellicht een beetje afgedwaald van mijn oorspronkelijk bedoeling, maar 't is toch meegenomen om aan de hand van "moeders vertellingen" de omgeving van de smisse van Frans Vlietinck - Bonte in de tijd van toen te plaatsen. De sfeer in de smisse zelf werd door Constant Ackx in het volgend gedicht beschreven :

De Naarstige Smid .

Wat hoor ik toch klinken des morgens zo vroeg ?
 Wie hoor ik ook kloppen des avonds zo laat ?
 't Is Sissen de smid, die op 't aanbeeld slaat,
 en nimmer zich over vermoedheid beklaagt.

Hij werkt voor de wezens zo teder homind
 Zijn vrouw en zes kinderen, drie meisjes, drie zonen
 die 's morgens en 's avonds als teken zijns loons
 hem strelen en kussen zo blijde gezind.

Zij zweegen en zweten voor 't schrale gewin
 't gestreel zijner kinderen, de blik zijner vrouw.
 Die zorgzame moeder, een toonbeeld van trouw
 maakt 't leven gelukkig van 't ganse gezin.

Constant Ackx werd geboren te Heist op 6.12.1855 en is er overleden op 30.9.1931.

Hij was gehuwd met Stephanie Couwijzer.

Hij werd hulponderwijzer in 1875. Vertrck naar Ettelgen in 1883 en werd op wachtgeld gesteld op 31.12.1884. (1) (Hoyst en zijn verleden - J. Mollet 1909).

Na zijn korte loopbaan in het onderwijs, was hij meer dan 40 jaar gemeentebaanbe bij de Burgerlijke Stand en Bevolkingsdienst.

-o-o-o-o-o-o-o-o-

Pierre Vantorre.